

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ
про нововведення в сфері охорони здоров'я

№200-2017

Випуск ___ з проблеми
«Психіатрія. Медична психологія»
Підстава: рецензія Голови Експертної
Проблемної комісії «Психіатрія.
Медична психологія» МОЗ та НАМН
України

ГОЛОВНОМУ ПОЗАШТАТНОМУ
СПЕЦІАЛІСТУ З ПСИХІАТРІЇ,
МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, КЕРІВНИКАМ
СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ПИТАНЬ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ОБЛАСНИХ,
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНИХ
АДМІНІСТРАЦІЙ

МЕТОД ЛІКУВАННЯ РОЗЛАДІВ АДАПТАЦІЇ

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АВТОРИ:
д.мед.н., проф. **КОЖИНА Г.М.**
к.мед.н., доц. **В'ЮН В.В.**
к.мед.н. **ЗЕЛЕНСЬКА К.О.**

УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

м. Київ

Суть впровадження: лікування пацієнтів з розладами адаптації шляхом комплексного використання фармакотерапії та технік когнітивно-біхевіоральної терапії та психоосвіти.

Пропонується для впровадження в лікувально-профілактичних установах практичної охорони здоров'я (обласних, міських, районних) психіатричного профілю метод лікування розладів адаптації.

Успішність кінцевого результату адаптації багато в чому залежить від психофізіологічних адаптаційних можливостей особистості. Саме вони визначають можливість адекватної регуляції функціональних станів організму у різноманітних умовах. Так, вважається, що адаптованість визначається комплексом природжених і надбаних властивостей людини до адаптації. В певній мірі протилежним поняттю «адаптація» є поняття «дезадаптація». Деадаптацію в широкому значенні даного поняття визначають як порушення пристосування організму до умов існування. Відзначається, що соціальна деадаптація, обумовлена розумовою перевтомою та зниженням працездатності, може бути одним з ранніх проявів змін у психічній діяльності людини, а психічна деадаптація є універсальною ознакою дисфункціональних станів у психічній сфері. Як правило, деадаптивні стани виникають у результаті розладу всієї функціональної системи в цілому. Деадаптація є негативною стадією адаптивного процесу, що визначається функціональною недостатністю певних підсистем адаптаційного процесу.

Основою розробки стали результати комплексного клініко-психопатологічного обстеження 108 хворих у віці 18-55 років обох статей (78 чоловіків і 30 жінок) з розладами адаптації (F 43.2), які знаходилися на обстеженні і лікуванні в Харківській обласній клінічній психіатричній лікарні № 3. Пацієнти були рандомізовані в дві групи, однорідні за соціально-демографічними та клінічними показниками.

Пацієнти першої групи отримували терапію за запропонованою нами схемою лікування, пацієнти другої групи отримували стандартну терапію. Обстеження здійснювалось із застосуванням діагностично-дослідницьких критеріїв МКХ-10 та шкали депресії та тривоги Гамільтона (HDRS) та Монгомері-

Асберга (MADRS), шкали оцінки інтегрованого показника якості життя (Mezzich, Coher, Ruiperez, Liu & Yoon, 1999, у модифікації Н. О. Марути, 2004).

Пацієнти другої групи отримували стандартну психофармакотерапію та психотерапію згідно протоколів МОЗ.

Пацієнтам першої групи проводилася комплексна терапія із застосуванням фармакотерапії та технік когнітивно-біхевіоральної терапії і психоосвіти. Психофармакотерапія проводилася антидепресантом із групи селективних інгібіторів зворотного захоплення серотоніну сертраліном, який призначали за наступною схемою: 50 мг 1 раз на добу з подальшим збільшенням дози кожні 3 доби на 50 мг до 150 мг на добу. Також пацієнтам першої групи проводилася індивідуальна та групова когнітивно-поведінкової терапії (Бек А.Т., 2006). Психоосвітня робота в першій групі включала в себе використання інформаційних модулів, тренінгів позитивного самосприйняття, поліпшення комплаєнсу, формування комунікативних вмінь і навичок, вирішення проблем міжособистісної взаємодії та проблемно-орієнтованих дискусій (Марута Н.О., Кожина Г.М., Коростій В.І., 2010, 2011).

Застосування сертраліну у поєднанні із психотерапією та психоосвітою в лікуванні розладів адаптації забезпечило редукцію тривожно-депресивної симптоматики, зникнення почуття смутку, туги, внутрішньої напруги, нормалізацію фону настрою на 88,7% у першій групі і на 72,1% у другій. Характерним було поліпшення когнітивних показників хворих, зникнення нав'язливих спогадів пережитого та фобічної симптоматики на 89% у першій групі і на 76% у другій. Відзначалася стабілізація вегетативного статусу. Відмічалось покращення показників за шкалою Гамільтона (HDRS) у першій групі на 31%, у другій групі на 20%; за шкалою Монгомері-Асберга (MADRS) на 29% і 22,5% відповідно, за шкалою загального клінічного враження шкалою оцінки інтегрованого показника якості життя на 27% і 18% відповідно.

Показанням до застосування розробленого методу є розлади адаптації.

Протипоказанням до застосування є підвищена чутливість до сертраліну.

Висновок: отримані результати дозволили обґрунтувати доцільність терапії пацієнтів з розладами адаптації шляхом проведення комплексного використання фармакотерапії та технік когнітивно-біхевіоральної терапії і психоосвіти.

Інформаційний лист складено за матеріалами НДР «Оптимізувати психосоціальну реабілітацію хворих на психічні розлади на основі розробки та впровадження психоосвітніх програм» (№ Держреєстрації 0115U000238, термін виконання 2015-2017 р.р.).

За додатковою інформацією з даної проблеми слід звертатись до авторів листа: Харківський національний медичний університет, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології, тел. (057) 7381068, асистент кафедри к.мед.н. Зеленська К.О., тел. (050)6324711.

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

просп. Науки, буд.4, м. Харків, 61022
тел. (057) 707-73-80; факс (057) 700-41-32
e-mail: meduniver@knmu.kharkov.ua
web: <http://www.knmu.kharkov.ua>
код ЄДРПОУ 01896866

В.о. директора
Українського центру наукової
медичної інформації та патентно-
ліцензійної роботи,
к.мед.н., доценту Закрутько Л.І.

просп. Степана Бандери, 19,
4 поверх,
м. Київ, 04655

№ _____
на № _____ від _____

Шановна Лесю Іллівно!

Надсилаємо на експертизу та для підготовки до видання інформаційний лист «Метод лікування розладів адаптації» авторів Кожиної Г.М., В'юна В.В., Зеленської К.О.

- Додатки: 1. Інформаційний лист на 4 арк. у 2 прим.
2. Рецензія Голови Експертної Проблемної комісії «Психіатрія. Медична психологія» МОЗ та НАМН України на 1 арк. у 1 прим.
3. Зовнішня рецензія на 2 арк. у 1 прим.
4. CD-R.

Проректор з наукової роботи,
професор

В.В. М'ясоєдов

Голданська А.В., (057) 707-73-73, 093-487-35-17